

El Projecte de Llei del canvi climàtic

Aportacions dels membres del CAPCIT als debats parlamentaris sobre la legislació projectada en matèria de canvi climàtic

Els efectes del canvi climàtic
(Font: www.pixabay.com)

Introducció

El Projecte de Llei del canvi climàtic pretén regular els objectius relatius a les polítiques de mitigació i d'adaptació al canvi climàtic i en preveu la integració en les polítiques sectorials de les administracions públiques (article 1). L'Administració de la Generalitat de Catalunya vol ser exemplificadora i aplicar criteris de simplificació i racionalització per a eliminar progressivament certes barreres administratives que dificulten el desenvolupament d'actuacions de mitigació i adaptació (article 28).

Pel que fa a la mitigació, el Projecte de Llei estableix unes fites de reducció d'emissions per tal que es transiti cap a un model de desenvolupament sostenible. Determina que Catalunya es compromet a assolir, com a mínim, la part de reducció d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) que li correspon dels objectius europeus (disposició addicional primera).

El text introdueix la qüestió de la fiscalitat ambiental o ecològica per a fomentar maneres de produir i consumir més netes, amb menys impactes ambientals i menys malbaratadores d'uns recursos naturals que són escassos. El Projecte de Llei incorpora una nova figura impositiva, que és l'impost sobre les emissions de CO₂ en turismes i furgonetes (article 34 i següents).

El Projecte de Llei també inclou una disposició final referida a l'accés als recursos bàsics

La fiscalitat ecològica ha de fomentar una producció i un consum amb menys impacte ambiental
(Font: www.ent.cat)

Idees clau

- Es valora positivament l'oportunitat d'una llei com la que es proposa.
- Es constata l'exhaustivitat de la llei, tot i que en alguns punts pot arribar a ser una proposta excessivament reglamentista.
- En el preàmbul s'hi fan explicacions sobre conceptes i aspectes científics, tot i que caldria ser curós en l'ús de la terminologia i de determinats conceptes científics.
- En alguns plantejaments generals del text es pot reforçar la visió global de les ciències i les tècniques.

d'electricitat i aigua, atès que aquest accés és un dels impactes del canvi climàtic que més afecta la població i que la fa més vulnerable (disposició final onzena).

S'hi reforça també el paper de la Comissió Interdepartamental del Canvi Climàtic, òrgan col·legiat que té les funcions, entre altres, d'impulsar actuacions de caràcter transversal entre els diversos departaments per a afavorir l'adaptació al canvi climàtic a fi de disminuir els seus efectes a Catalunya, i disminuir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, responsables del canvi climàtic (article 24).

Hi ha pocs referents de lleis semblants en altres països, i Catalunya vol ser, en aquest sentit, pionera a l'Estat espanyol. A Europa ja n'hi ha en països com ara França, Suècia, el Regne Unit, a més d'Escòcia, mentre que Austràlia, Costa Rica, Guatemala, Hondures, Mèxic i el Quebec també tenen una llei sobre el canvi climàtic.

El Projecte de Llei del canvi climàtic va ser aprovat pel Govern el 26 de gener de 2016, i la Mesa del Parlament de Catalunya el va admetre a tràmit el 23 de febrer. Cap grup parlamentari no hi va presentar esmenes de retorn. Va superar el debat de totalitat el 20 d'abril, per la qual cosa el text té via lliure per a continuar la tramitació i poder ser discutit en profunditat. La comissió parlamentària que tramita el Projecte de Llei és la Comissió de Medi Ambient i Sostenibilitat.

Consideracions generals

- 1) Es reconeix la necessitat que Catalunya tingui una llei sobre el canvi climàtic, atenent la

El desglaç del llac Öresjö a Suècia
(Font: www.pixabay.com).

altres regions europees, i amb l'Estat espanyol. No n'hi ha prou de dir «mitjançant l'aplicació dels mecanismes de col·laboració oportuns» (article 23.3).

Modificacions proposades

A l'exposició de motius

L'exposició de motius d'un projecte de llei, que esdevé preàmbul de la llei, amb les modificacions que s'hi hagin introduït en la tramitació parlamentària, compleix la funció de presentar el text, n'exposa la finalitat i fa referència a l'estat de la qüestió de l'àmbit material que es regula. Acostuma a incloure també una síntesi de la legislació anterior i una exposició de les raons que fan necessària l'aprovació d'una nova llei. Per això s'ha d'expressar en un llenguatge tecnicocientífic neutre i distanciat, amb univocitat terminològica.

A continuació es relacionen les modificacions proposades a l'exposició de motius:

- Paràgraf 1, línia 3. L'expressió «correlació directa» és específica de l'àmbit estadístic. S'hauria de substituir la frase en la qual s'insereix per una expressió que indiqués que l'activitat humana és la causa del canvi climàtic actual.
- Paràgraf 1, línies 3-4. S'hauria de precisar l'expressió «l'origen de l'escalfament global i del consegüent canvi climàtic». L'escalfament

global és la manifestació més visible del canvi climàtic, no la causa.

- Paràgraf 1, línia 5. Caldria substituir «rang de probabilitats» per «nivell de probabilitat».

- Paràgraf 1, línia 7. Caldria substituir «i l'agricultura» per «i les activitats agràries».

- Paràgraf 2, línies 5-8. S'hauria de revisar la frase per a millorar-ne la comprensió.

- Paràgraf 2, línia 5. L'escalfament global no és un «concepte holístic», sinó un fet. A més, un «concepte holístic» no afecta, sinó que pot interessar, orientar, influir, articular, estimular, etc.

- Paràgraf 3. La primera frase és supèrflua i no té res a veure amb la resta del paràgraf.

- Paràgraf 3, línia 2. Aquí és més correcte dir «CO₂» que «GEH».

- Paràgraf 3, línies 3-6. Caldria donar alguna indicació sobre la font de les dades, com «segons les Nacions Unides», per exemple.

- Paràgraf 4, línia 7. Hi ha un error conceptual. La fosa del gel marí no contribueix a la pujada del nivell del mar. Cal corregir-ho. Es pot dir «gel continental», en comptes de «gel marí». Es diu «Com a resultat de la fosa generalitzada del gel marí [...] el nivell del mar ha augmentat». Això, en física, és fals. La fosa del gel marí no fa pujar gens ni mica el nivell del mar, ja que el gel fos ocupa el mateix que l'aigua que desplaçava, d'acord amb el principi d'Arquímedes. L'augment del nivell del mar ve de la fosa dels gels continentals i de l'augment de volum estèric per l'augment de la temperatura de l'aigua del mar.

- Paràgraf 4, línia 8. Caldria substituir «ha augmentat uns 3 mm per any» per «augmenta a raó d'uns 3 mm per any».

- Paràgraf 4, línies 15-17. S'hauria d'actualitzar tota la frase. L'any 2010 ja no és el més càlid, sinó que és el 2015.

- Paràgraf 5. La frase «A Catalunya, com a la resta del món, també s'ha produït un augment de la temperatura mitjana anual, avaluat en 0,22°C per dècada per al període 1950-2013; una reducció de les precipitacions a l'estiu del 5,4% per dècada; un increment contrastat de la temperatura del mar de 0,3°C per dècada en el període 1974-2013» s'hauria d'actualitzar de la manera següent: «A Catalunya, com a la resta del món, també s'ha produït un augment de la temperatura mitjana anual, avaluat en 0,23°C per dècada per al període 1950-2014; una reducció de les precipitacions a l'estiu del 5,0% per dècada; un increment contrastat de la temperatura superficial del mar de 0,3°C per dècada en el període 1974-2014».

- II, paràgraf 1. Caldria precisar la classe d'estratègies a què es refereix (adaptació, defensa, etc.).

Les emissions de CO₂
i els gasos amb efecte
d'hivernacle (GEH)
(Font: www.
vectorbackground.net)

– II, darrer paràgraf. «La implantació de polítiques de peatges segons la categoria ambiental dels vehicles» resulta purament anecdòtica en la reducció d'emissions de GEH. Es podria suprimir.

– III, paràgraf 3. Crida l'atenció que, entre les activitats del Servei Meteorològic de Catalunya no s'inclogui l'elaboració de projeccions climàtiques (més endavant sí que es diu).

– III, paràgraf 7. Caldria afegir l'any de referència de les dades.

– III, darrer paràgraf. Hi ha una barreja de qüestions competencials ambientals i econòmiques. Caldria tornar-lo a redactar.

– IV, paràgraf 3. Convindria mencionar el METROBS, l'Observatori Metropolità del Canvi Climàtic, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, per tal de visibilitzar també els ens locals. Si no és en aquest paràgraf, almenys hauria de ser en un dels dos paràgrafs següents.

– IV, darrer paràgraf. Parlar de la crisi econòmica aquí probablement farà vell el text abans de temps.

– V, paràgraf 1. La finalitat quarta del text, «Esdevenir un país avançat en la investigació i implementació de noves tecnologies», és massa general i no es refereix específicament al canvi climàtic.

A l'articulat i a la part final

– Al llarg del Projecte de Llei s'emptra l'expressió «baix en carboni» (sense precisar si això vol dir un 4% o un 20%), quan la legislació europea fa servir l'expressió «neutre en carboni»,

que vol dir que es tindrà capacitat d'eliminar el carboni que s'emeti, amb embornals naturals o antropogènics (i diferent de «nul en emissions», que demana opcions més radicals).

– Article 3. Aquest article conté les definicions dels termes, als efectes de la llei. Habitualment, la definició de *resiliència*, en parlar de riscos, se centra en la capacitat de recuperació després d'un esdeveniment climàtic advers, no pas en la capacitat d'anticipació, absorció i adaptació, com es diu en el Projecte de Llei.

En la lletra c, valdria la pena concretar l'any d'aplicació del Protocol de Kyoto, que és el 2005.

– Article 8. En l'apartat 2.c caldria substituir «tant pel que fa a les variables observades com projectades» per «tant pel que fa als valors observats com als projectats».

– Article 21. En l'apartat 1.2, tot el que es refereix a recerca és massa general. Caldria especificar una mica més amb quines eines i quins mitjans econòmics es pretén estimular la generació de projectes d'investigació, la creació i la consolidació de grups investigadors, centres d'alt nivell i d'empreses derivades (*spin-off*); la potenciació de les accions de mecenatge i d'atracció de capital privat, nacional i internacional, i d'àngels inversors en R+D+I; l'increment dels vincles amb els centres i els instituts internacionals capdavaners, i la creació d'iniciatives, patents i explotació dels resultats de la recerca.

– Article 31. La fiscalitat climàtica que proposa el Projecte de Llei opta per gravar les actuacions que incrementen les emissions i la vulnerabilitat, una línia d'acció que enllaça amb la premissa de «qui contamina paga», que avui dia es considera una omisió de la responsabilitat en les polítiques de sostenibilitat.

– En la disposició transitòria cinquena, sobre la llicència per a edificis nous o sotmesos a *grans rehabilitacions*, la consideració d'edifici amb despesa energètica gairebé nul·la (*Nearly Zero-Energy Building*) fa referència als anys 2017 i 2019, respectivament, però la directiva europea estableix els anys 2018 i 2020. Cal comprovar que la intenció és avançar-se als dits terminis.

– Caldria precisar que les comissions de seguiment i control haurien de comptar amb l'assessorament dels millors científics del país, o de fora, especialistes en la matèria, abans de tornar a canviar els termes de la llei.

Nearly Zero-Energy Building
(Font:
www.engineersjournal.ie)

